

Motion

1976/77:1505

av fröken Rogestam m. fl.
med anledning av propositionen 1976/77:79 om anslag för budget-
året 1977/78 till byggnadsarbeten m. m. inom utbildningsdeparte-
mentets verksamhetsområde

I propositionen 1971:52 framlades förslag om principerna för en reforme-
ring av utbildningen av bibliotekarier. Enligt propositionen borde en tvåårig
bibliotekarieutbildning påbörjas läsåret 1972/73 vid en särskild utbildnings-
enhet, bibliotekshögskolan, vilken föreslogs lokaliserad till Borås. 1971 års
vårriksdag antog i full enighet förslaget om inrättandet av en bibliotekshög-
skola lokaliserad till Borås.

Genom beslut den 16 april 1971 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för
utbildningsdepartementet att tillsätta en organisationskommitté med uppgift
att närmare planera den beslutade utbildningen. En av kommitténs viktigaste
arbetsuppgifter var att ta initiativ till att lämpliga lokaler anskaffades samt att,
i samråd med LUP-kommittén för Göteborg, upprätta lokal- och utrustnings-
program för bibliotekshögskolan i vad avsåg såväl provisoriska som perma-
nenta lokaler.

Borås kommun kunde, genom en omprioritering i SÖ:s byggnadsprogram,
uppföra en ny låg- och mellanstadieskola varigenom tre äldre skolbyggnader i
centrala staden kunde friläggas för bibliotekshögskolan, som alltså nu är
inrymd i tre f. d. folkskolebyggnader från sekelskiftet.

Samtidigt reserverade Borås kommun tomt för nybyggnad för biblioteks-
högskolans del, och en tomtutredning genomfördes.

Organisationskommittén accepterade de provisoriska lokaler som erbjöds
och tog ställning till hur de bäst skulle kunna utnyttjas för högskoleutbild-
ningen. Man planerade för en provisorietid av fem år och tryckte starkt på att
permanenta lokaler snarast borde färdigställas.

De upprustningar som gjordes i de gamla byggnaderna inskränktes med
hänsyn till den planerade jämförelsevis korta provisorietiden till att lokalerna
snyggades upp genom nymålning och förbättring av synliga skavanker.
Lokalernas grundläggande nackdelar har ej avhjälpits.

Bibliotekshögskolan kan nu se tillbaka på nära fem års verksamhet i Borås
och i de provisoriska lokalerna. De negativa konsekvenserna av lokalernas
utformning har med tiden blivit alltmer uppenbara.

Under budgetåret 1974/75 gjorde LUP-kommittén för Göteborg en
genomgång av bibliotekshögskolans lokalbehov, och ett lokalprogram för
högskolan fastställdes och översändes till byggnadsstyrelsen. Kommittén
framhåller här att provisorietiden borde bli så kort som möjligt.

LUP-kommittén framhåller att organisationskommittén underskattade

nackdelarna med den uppsplittring av verksamheten som högskolan arbetar under. Redan vid starten 1972 var lokalerna som nämnts uppdelade på tre hus, alla med tre våningsplan. Redan under våren 1975 blev det därtill nödvändigt, beroende främst på högskolebibliotekets expansion, att omdisponera lärosalar inom byggnaderna till bibliotekslokaler. Man tvingades då hyra nya lokaler för undervisningen, belägna ca 400 m gångväg från högskolan.

Högskolan disponerar elva 30-salar samt femton 15-salar av vilka åtta samtidigt är avdelningsbibliotek. Avdelningsbiblioteken kan endast i viss utsträckning utnyttjas för undervisning. Lokalerna är oöverskådliga, och material måste hela tiden flyttas mellan undervisningsutrymmena, eftersom bristen på lärosalar gör det omöjligt att i varje enskilt fall förlägga undervisningen i anslutning till det nödvändiga materialet.

Högskolebiblioteket

Organisationskommittén diskuterade i sitt förberedelsearbete för bibliotekshögskolan hur högskolebiblioteket borde disponeras. Man stannade för en uppdelning av högskolans resurser i sex pedagogiska avdelningar eller avdelningsbibliotek, där en facksal med litteratur kring vissa ämnen bildade kärnan och till vilken lärosalar, grupprum och läsplatser skulle föras.

Biblioteket har en central funktion i bibliotekshögskolans utbildning. Det är det centrala läromedlet för högskolan. Medierna utnyttjas på ett för bibliotekarieutbildningen speciellt sätt: de är inte bara medel för information och faktainhämtande för eleverna, de är också bibliotekariens arbetsredskap, ett laborationsmaterial i undervisningen.

I högre grad än för andra skolor gäller här den gamla tesen att "biblioteket är skolans hjärtpunkt".

Bibliotekshögskolans nuvarande förhyrda lokaler har disponerats enligt organisationskommitténs förslag. Detta torde också vara enda möjligheten att på ett rimligt sätt utnyttja dessa lokaler. Systemet har dock visat sig medföra allvarliga pedagogiska nackdelar.

Det är alltid svårt att lösa gränsdragningsproblemen när en mediasamling delas upp i ämnesområden. Vissa sammanhörande ämnen kommer trots alla försök att hamna skilda från varandra. Integrationen mellan olika block försvåras. Det blir svårt för elever och lärare (t. o. m. för bibliotekspersonalen) att skaffa sig en överblick över beståndet. Eleverna bibringas lätt en benägenhet att söka lösningar på sina uppgifter enbart med hjälp av det mediabestånd man har för ögonen i den avdelning där man just befinner sig.

Dessa allvarliga pedagogiska nackdelar är den viktigaste negativa konsekvensen av bibliotekets uppsplittring. De understryks av de redan nämnda kommunikationssvårigheterna. Bibliotekets bestånd är uppdelat på två av högskolans byggnader och på tre av våningsplanen i vart och ett av dessa hus.

Hissar finns ej. Detta innebär en från alla synpunkter oacceptabel arbetsmiljö för bibliotekspersonalen och utgör en extra belastning i en redan hårt trängd personalsituation.

Den 29 juni 1976 hemställde byggnadsstyrelsen hos regeringen om uppdrag att projektera nybyggnad för bibliotekshögskolan i Borås samt om medgivande att för projekteringen få ta i anspråk 2.6 milj. kr.

Byggnadsstyrelsen framhöll i sin skrivelse bl. a. att styrelsen vid upprättande av lokalprogram och ombyggnad för de provisoriska lokalerna utgått från att provisorietiden skulle bli mycket kort (tre år). Av byggnadstekniska och ekonomiska skäl gjorde man därför avkall på vissa funktionskrav. Detta gällde t. ex. lokalernas omfattning, inre kommunikationer och behov av samband mellan bibliotek och institutioner.

Byggnadsstyrelsen föreslog att den fortsatta planeringen för de nya lokalerna för bibliotekshögskolan i Borås inriktas på att inflyttning skulle kunna ske till höstterminen 1980. Den föreslagna tidsplanen förutsätter enligt styrelsen att besked i programfrågan förelåg under senare delen av hösten 1976. Något sådant besked har inte givits.

En ytterligare fördröjning av projekteringen av nybyggnad för bibliotekshögskolan i Borås skulle få ytterst negativa konsekvenser för den fortsatta verksamheten. Utvecklingen av utbildningen enligt nya linjer förhindras effektivt av bristen på adekvata lokaler och uppsplittringen av såväl lokaler som material.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen uttalar att projektering av nybyggnad för bibliotekshögskolan i Borås bör påbörjas snarast möjligt.

Stockholm den 25 mars 1977

CHRISTINA ROGESTAM (c)

ARNE PERSSON (c)

MAJ PEHRSSON (c)

i Heden